Intenties

* * Telkens wanneer de mensheid zich weer * eens genoodzaakt ziet met gespannen aandacht en diepe bewogenheid de desastreuze toepassingen gade te slaan van het geweld waarmee sommige staten nog steeds menen de beslechting van hun geschillen te kunnen afdwingen, staan de publiciteitsmedia voor de moeilijke taak hun kijkers, luisteraars en lezers te gerieven met een gestage stroom van specifieke informatie omtrent alles wat zich op de slagvelden en aan de thuisfronten afspeelt. Niettegenstaande men in andere, rustiger tijden soms een schier onovertroffen inzicht in het gehele gamma van militaire vraagstukken aan de dag kan zien leggen, blijkt gewoonlijk bij het uitbreken van een gewapend conflict al spoedig dat er onder de verslaggevers, correspondenten en redactionele staven slechts weinigen schuilen die werkelijk gespecialiseerd mogen heten in deze, gelukkig uitzonderlijke, categorie van nieuws. Het is daarom dan ook gebruikelijk, ten behoeve van een verantwoorde meningsvorming, de verslagen te doen aanvullen met relevante commentaren van velerlei deskundigen.

Nu is het leveren van een dergelijk commentaar beslist geen sinecure. Tal van toehoorders en lezers hebben immers reeds aanstonds voor zichzelven uitgemaakt aan wiens kant het gelijk is: een keuze, die maar al te vaak sterk kan zijn beïnvloed door de eigen geëmotioneerde betrokkenheid bij het gebeuren. Voor de commentator is het juist daarom zaak, zijn visie te baseren op een rationele benadering, zonder zich al in een vroeg stadium te verleiden tot het doen van pertinente uitspraken over de waarschijnlijke afloop van nog in gang zijnde gevechtshandelingen. In het bijzonder is voor hem behoedzaamheid geboden omdat zijn publiek nu eenmaal geneigd is van de expert een onmiddellijke stellingname te verlangen, zonder vaagheid of slagen om de arm.

Het trekken van lessen uit het gebeurde is al evenzeer een taak voor de ware deskundigen. Daarbij is het raadzaam, indien mogelijk althans enige afstand in de tijd te nemen, de emoties te laten bekoelen, de subjectiviteit terzijde te stellen en een meer bezonken oordeel te vormen. Overijld getrokken lessen hebben meer dan eens tot rampzalige gevolgen geleid en tegenover aanbevelingen, gedaan op basis van al te recente oorlogservaringen, is daarom een aanzienlijke mate van terughoudendheid geraden.

Dat neemt evenwel niet weg dat er wel degelijk lessen denkbaar zijn die niet getrokken behoeven te worden doch die zich als het ware aan de beschouwer opdringen; die er zo duidelijk uitspringen dat men ze eenvoudig niet over het hoofd kán zien; die zó evident zijn dat het dwaasheid zou zijn er geen rekening mee te houden. Met name geldt dat wanneer het gaat om hernieuwd vaststellen van de waarde van erkende grondbeginselen of om het andermaal aantonen van de juistheid van beproefde procedures die zich niet straffeloos laten negeren.
Zo is het ook nu reeds mogelijk, zeer belangrijke lering te trekken uit de recente strijd in het Midden-Oosten. Vooral de aanloopfase van deze Jom Kippoer-oorlog van begin oktober 1973 lijkt ruimschoots genoeg elementen te bevatten om straks een goede kans te kunnen maken op een eigen hoofdstuk in de vakliteratuur. In het bijzonder zal die periode zich lenen voor het leveren van de illustraties bij een boeiend betoog over de onvoorstelbare risico's die een natie kan lopen wanneer de *beoordeling van de toestand* wordt gebaseerd op de vermeende *intentions* in plaats van op de werkelijke *capacities* van de potentiële tegenstander.

Kort samengevat zou een dergelijk hoofdstuk het volgende kunnen behelzen. De in The Military Balance 1973-1974 opgesomde militaire sterkte van de Arabische Grote Vijf — Egypte, Irak, Jordanië, Libanon en Syrië — bedroeg in vergelijking met Israël ruim het vijfvoudige aan onmiddellijk beschikbare mankracht en meer dan het twee-en-een-halfvoudige aan vliegtuigen en tanks. Daar-

naast zou moeten worden gerekend met de mobilisabele mankracht uit een achttienmaal grotere bevolking, en met een aantal interessante rechtstreekse versterkingsmogelijkheden uit staten als o.m. Algerije, Libië, Marokko, Saoedi-Arabië, Soedan en Tunesië. Daarenboven zou mogelijk van belang kunnen zijn dat het terrein zich, qua oppervlakte, verhield als 500 : 1. Van de gegevens waarover de Israëlische inlichtingendienst beschikte, mag gevoeglijk worden aangenomen dat zij een wél nauwkeuriger doch geenszins rooskleuriger beeld van de krachtsverhoudingen vermochten op te leveren.

Wanneer nu boven iemands hoofd dít zwaard van Damocles hangt, aan de broze zijden draad, die blijkens tal van alarmerende indicaties al tot aan het waarschijnlijke breekpunt schijnt te zijn uitgerekt, lijkt het eigenlijk ondenkbaar dat er nog ruimte zou kunnen zijn voor irrationele interpretaties onder de paragraaf „vijand". Dat neemt evenwel niet weg dat zélfs de als havik bekend staande Israëlische minister van defensie tegen een Franse journalist moest bekennen: „on croyait qu'ils ne l'oseraient pas"!

Maar wie zijn wij, om dan bij lezing van een dergelijk hoofdstuk uit de krijgsgeschiedenis een veroordeling te durven uitspreken over de in staftechnisch opzicht falende Israëli's? Is niet het Westen, en zijn niet tot op zekere hoogte wij allen, op overeenkomstige wijze bezig ons schuldig te maken aan een éven riskant *wishful thinking* door ten aanzien van de mogelijke tegenstander doorlopend te bazelen over diens *intenties,* die in het gunstigste geval even vredelievend schijnen als wij ze graag willen zien?

Het zou getuigen van een niet geringe zelfoverschatting, indien wij als parallel daartegenover wilden wijzen op de fortuinlijke slotsom van de Israëlische ervaringen, namelijk „Eind goed, al goed": een poging tot vergelijking van de gemotiveerde Israëlische krijgsmacht met de onze gaat, helaas, in meer dan één opzicht in de verste verte niet op. Overigens kunnen internationale, en dus ook bondgenootschappelijke, problemen bepaaldelijk in het algemeen niet worden afgedaan met spreekwoorden en clichés, en in het bijzonder stellig niet wanneer men zich rekenschap wil geven van wat er van de natie kan en moet worden gevergd alvorens van dat „eind goed" ook maar sprake kan zijn.

Het is daarom maar beter dat Het Westen — zonder uitzondering: volkeren, regeringen en krijgsmachten — zich tijdig bezint en de les ter harte neemt die zo onweerlegbaar duidelijk spreekt uit de contemporaine geschiedenis van het Midden-Oosten:

wat de mogelijke tegenstander wíl, *kan van vandaag op morgen veranderen;*

het gaat erom, wat hij kán!

